

Algemene toelichting

De Winkeltijdenwet

Op 28 mei 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met een initiatiefwet tot wijziging van de Winkeltijdenwet (Wtw). Deze wetswijziging is op 1 juli 2013 in werking getreden. Op grond van de gewijzigde Winkeltijdenwet blijven de wettelijke verboden om winkels op zon-, feestdagen en op werkdagen voor 6 uur en na 22 uur open te stellen, op zichzelf bestaan. Gemeenten kunnen na de wetswijziging echter zelf bepalen of, en in hoeverre, zij vrijstelling of ontheffing verlenen van deze verboden. De uitzonderingsbepalingen daarvoor uit de nu nog geldende Winkeltijdenwet, zoals de toerismebepaling en de avondwinkelbepaling (supermarkt), komen namelijk te vervallen. De met betrekking tot deze verordening meest relevante bepalingen van de Wtw, de artikelen 2 en 3, luiden na de wetswijziging als volgt:

Artikel 2

1. Het is verboden een winkel voor het publiek geopend te hebben:
  - a. op zondag;
  - b. op Nieuwjaarsdag, op Goede Vrijdag na 19 uur, op tweede Paasdag, op Hemelvaartsdag, op tweede Pinksterdag, op 24 december na 19 uur, op eerste en tweede Kerstdag en op 4 mei na 19 uur;
  - c. op werkdagen voor 6 uur en na 22 uur.
2. Het is voorts verboden op de in het eerste lid bedoelde dagen en tijden in de uitoefening van een bedrijf, anders dan in een winkel, goederen te koop aan te bieden of te verkopen aan en in rechtstreekse aanraking met particulieren.

Artikel 3

1. De gemeenteraad kan bij verordening vrijstelling verlenen van de in artikel 2 vervatte verboden.
2. De gemeenteraad kan bij verordening aan burgemeester en wethouders de bevoegdheid verlenen om in de gevallen, in de verordening aan te wijzen, en met inachtneming van de daarin gestelde regels op daartoe strekkend verzoek ontheffing van de in het eerste lid bedoelde verboden te verlenen.
3. De vrijstellingen en ontheffingen kunnen onder beperkingen worden verleend. Aan de vrijstellingen en ontheffingen kunnen voorschriften worden verbonden.

De bevoegdheid van gemeenten wordt zo ruim dat zowel algehele handhaving van de verboden als het volledig terzijde stellen daarvan tot de mogelijkheden behoort. Hetzelfde geldt voor alle opties die daartussen zitten.

De beperkingen voor het gemeentelijk beleid voor de zondags- en avondopstelling kunnen alleen nog gevonden worden in het Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet (de daarin opgenomen vrijstellingen gelden zondermeer) en ander hoger recht. Met betrekking tot dat laatste zijn met name de algemene beginselen van behoorlijk bestuur van belang, vooral waar deze een zorgvuldige belangenafweging voorschrijven.

Het Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet

Bij de inwerkingtreding van de initiatiefwet is een deel van het Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet van rechtswege komen te vervallen. De vervallen bepalingen kunnen echter desgewenst overgeheveld worden naar de gemeentelijke verordening. Voor de volledigheid; in het Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet zijn uitzonderingen opgenomen voor bepaalde winkels, zodat die, ongeacht of er in de betreffende gemeente koopzondagen zijn toegestaan, op zon- en

feestdagen open mogen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om videotheken en winkels in musea.

Op grond van de wijzigingswet komt de grondslag voor o.a. de artikelen 10 en verder van het Vrijstellingenbesluit te vervallen. Dit betekent dat winkels die voorheen op basis van deze vrijstellingen open mochten zijn, dit na de inwerkingtreding van de wijzigingswet niet meer mogen, tenzij er op dat moment op gemeentelijk niveau een vrijstelling voor hen geldt. Dit kan door de vrijstellingen "over te hevelen" naar de gemeentelijke verordening, of door daarin een ruime vrijstellingsregeling op te nemen waar in ieder geval ook die winkels onder vallen.

Soorten winkels die nog steeds zijn vrijgesteld door het vrijstellingsbesluit zijn:

- Apotheken en winkels op terreinen van ziekenhuizen en verpleeghuizen
- Stationswinkels zoals genoemd in de Spoorwegwet
- Winkels bij luchthavens, benzinepompen, wegrestaurants en scheepvaart
- Verkoop van dagbladen en tijdschriften.

Hierop heeft de gemeente middels de winkeltijdenverordening geen beleidsruimte. Wel via instrumenten van de ruimtelijke ordening, openbare orde e.d.

De soorten winkels die voorheen in het vrijstellingsbesluit vielen en die nu overgeheveld kunnen worden naar de verordening zijn o.a.:

- a. Musea,
- b. snackbars
- c. Videotheken,
- d. Winkels waarin een lunchroom is gevestigd
- e. Fietswinkels
- f. Straatverkoop
- g. Winkels bij sportcomplexen, bejaardenhuizen, begraafplaatsen en bedevaartplaatsen
- h. Winkels met een directe relatie tot de Ramadan, E.H. Communie, Allerheiligen en Allerzielen, Kermis en Carnaval.

De winkels genoemd onder g en h zijn in onze gemeente niet van toepassing, derhalve zijn deze niet overgeheveld in de verordening.

Totstandkoming en beleidsproces

Bij de totstandkoming van de winkeltijdenverordening zijn verschillende belangen afgewogen, te weten:

1. Werkgelegenheid en economie
2. Positie kleine winkels met weinig of geen personeel
3. Toeristische aantrekkingskracht
4. De zondagsrust
5. De leefbaarheid (openbare orde en veiligheid)
6. Behoeftte bij het MKB
7. De situatie in naburige gemeenten
8. Vermindering van de regeldruk

Deze belangen zijn afgezet tegen een aantal mogelijke varianten:

1. het volledig aan de middenstand overlaten.
2. supermarkten alle zondagen, 12 dagen voor andere branches.
3. de huidige regeling verruimen van 8 naar 16 zondagen.

4. handhaven van de huidige regeling (8 zondagen per jaar)
5. geen openstelling meer op zondagen.

De variant (2), waarbij de openstelling voor supermarkten min of meer vrij wordt gelaten in combinatie met de mogelijkheid voor het college om maximaal 12 zon- en feestdagen aan te wijzen waarop het verbod niet geldt, komt naar ons oordeel het meest tegemoet aan de afgewogen belangen. Deze variant is uiteindelijk uitgewerkt in de winkeltijdenverordening.

Artikelgewijze toelichting

Artikel 1. Begripsbepaling

Voor de omschrijving van het begrip feestdagen is aansluiting gezocht bij artikel 1 van het Vrijstellingenbesluit winkeltijdenwet.

Artikel 2 Vrijstelling bepaalde winkels

Het betreft hier, voor zover de winkels genoemd onder a t/m c, een exacte kopie van artikel 10 uit het oude Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet. Het gaat bij deze vrijstelling om vormen van detailhandel die traditioneel reeds veel op zon- en feestdagen plaatsvinden. Hierbij gaat het onder meer om snackbars, videotheken en winkels in musea.

De categorie genoemd onder sub d heeft betrekking op winkels die zich speciaal richten op de verkoop van kunst, antiek of curiosa. Het gaat bij kunst (schilderijen, beelden e.d.) om de verkoop in kunstateliers of galeries. Bij antiek of curiosa dient het niet in hoofdzaak te gaan om de verkoop van 'goederen'. De commercie is derhalve van ondergeschikte aard. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een antiek- en curiosaroute, waarbij overwegend sprake is van een toeristisch en recreatief karakter. Het betreft hier nadrukkelijk geen vrijstelling voor tweedehandswinkels.

Artikel 3 Openstelling anders dan voor verkoop

Het betreft hier een exacte kopie van artikel 11 uit het oude Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet. Het gaat hierbij om winkels die toegang geven tot respectievelijk een restaurant of lunchroom dan wel (brom)fietsverhuur. Het gaat nadrukkelijk niet om de verkoop van goederen.

Artikel 4 Straatverkoop

Het betreft hier een exacte kopie van artikel 12 uit het oude Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet.

Ingevolge artikel 2, tweede lid, Winkeltijdenwet geldt een verbod voor markt- en straathandel en handel te water op bepaalde dagen of gedurende bepaalde tijdstippen. Het voormalig artikel 12 van het vrijstellingenbesluit gaf hiervoor een vrijstelling. Deze vrijstelling is in deze verordening weer opgenomen, zodat standplaatshouders (mits dat past in de standplaatsvergunning) ook op zon- en feestdagen handel kunnen drijven.

In het tweede lid is, evenals in de vorige winkeltijdenverordening, de mogelijkheid voor het college geboden om deze vrijstelling te beperken of op te heffen.

Artikel 5. Algemene vrijstelling

Een vrijstelling geldt steeds ofwel voor alle winkels of voor een bepaalde categorie winkels, ze heeft dus altijd een algemeen karakter; een ontheffing is individueel en kan alleen op aanvraag worden verleend.

In Eemsmond is gekozen voor een vrijstelling voor winkels in de branche supermarkten tussen 12:00 en 17:00 uur. Voor deze beperking in tijd voor supermarkten is gekozen vanwege de aard en aantrekkingskracht van supermarkten en de aantasting van de zondagsrust die daarmee gepaard kan gaan. Hiervoor zijn derhalve geen (individuele) ontheffingen nodig.

In Eemsmond verwachten we niet dat de zondagopenstelling de zondagsrust dermate verstoord dat sprake is van een onaanvaardbare aantasting van deze zondagsrust. Wel is de gemeente van mening dat de zondagsrust enigszins beschermd dient te worden. Hiervoor zijn de (structurele) vrijstellingen beperkt tot de branche supermarkten en zijn de vrijgestelde openingstijden voor deze branche beperkt van 12:00 tot 17:00.

Artikel 6 Vrijstelling voor bepaalde zon- en feestdagen

Naast de, in artikel 5 genoemde, algemene vrijstelling voor supermarkten op zondag, wordt de mogelijkheid geboden voor het college om maximaal 12 dagen per kalenderjaar aan te wijzen waarop het verbod van artikel 2 lid 1 onder a en b niet geldt. Indien een vrijstelling wordt gegeven mogen alle winkels op deze zon- of feestdag open. Deze vrijstellingen zijn met name bedoeld voor de (tweede) feestdagen.

Het college wordt in het tweede lid de mogelijkheid geboden om de vrijstelling te beperken naar tijdsruimte, branche of categorie en/of bepaalde delen van de gemeente.

Artikel 7. Individuele ontheffingen

In bijzondere omstandigheden biedt dit artikel de mogelijkheid om op aanvraag een ontheffing te verlenen aan een enkele winkel. Deze ontheffing kan betrekking hebben op zondagen, feestdagen of werkdagen van 22.00 tot 06.00 uur. Het gaat hier om incidentele uitzonderingsgevallen. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat hiermee een structurele of substantiële uitbreiding van het bepaalde in artikel 5 en 6 van deze verordening wordt bewerkstelligd. Dit omdat deze vrijstellingen (artikel 5 en 6) zorgvuldig zijn gekozen en vastgesteld ter bescherming van de zondagsrust.

afgezien van het criterium dat het dient te gaan om een incidenteel en bijzondere omstandigheid, kan deze ontheffing daarnaast worden geweigerd als de woon- en leefbaarheid of de openbare orde op ontoelaatbare wijze nadelig wordt beïnvloedt door openstelling van de winkel op basis van de ontheffing.

Artikel 8, 9, 10, 11 en 12

Standaard artikelen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Eemsmond, gehouden op 8 mei 2014.

De raad voornoemd,

voorzitter,

griffier,